

Eerst is er alleen een kaal toneel, met op de achtergrond rommelige toneelattributen. Maar dan komt het toneelgezelschap van Oskar Ekdahl op en komt alles tot leven in een bonte waaier van kleuren en geluid. Opeens leeft en zindert alles. Het is de magie van theater die hier letterlijk zichtbaar gemaakt wordt. Het is niet echt en toch is het echt. Gewoon, omdat we dat willen. Waar de verbeelding aan de macht is, sprankelt het leven, dat is wat we uit 'Fanny en Alexander' kunnen leren. Regisseur Liesbeth Coltof heeft die 'boodschap' heel duidelijk vertaald in een schitterende voorstelling. Met dank aan Roel Adam die voor een buitengewoon goede bewerking van het verhaal zorgde.

'Fanny en Alexander', de geschiedenis die de Zweedse filmer Ingmar Bergman schreef en verfilmde op basis van zijn eigen jeugd, is een ode aan de fantasie. De twee kinderen Ekdahl groeien op in een rondreizende theaterfamilie waar warmte heerst en de verbeelding een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks bestaan is. Maar dan sterft hun vader. Enkele maanden nog probeert moeder het gezelschap draaiende te houden, maar ze houdt het niet vol en accepteert de huwelijksaanzoek van de dominee die haar steeds zo gesteund heeft in haar verdriet. Dominee stelt wel een eis: niets mogen de kinderen meenemen naar hun nieuwe huis.

De kleuren maken plaats voor grauwe eenvormigheid. Decorontwerper Guus van Geffen koos voor een eenvoudig, maar functioneel decor: verrijdbare ijzeren open en gesloten kooien. Het ene moment vormen zij de vrolijke achtergrond van het toneelgezelschap, het volgende de kille, kale kamers in het huis van de dominee en tegen het einde van de voorstelling worden alle constructies samengevoegd tot het raadselachtige huis van oom Isaak.

Coltof toont ook in deze grote zaalvoorstelling weer voluit haar talent om een verhaal helder en meeslepend te verbeelden. Vrolijke en droeve momenten wisselen elkaar af in een mooi ritme, de overgangen van rust naar tempo zijn perfect gedoseerd. Ze verzamelde een groep prima acteurs. Daniel van Klaveren is een mooie, machteloos boze Alexander, Lotte Rischen een dappere Fanny. Maar het meest stelen Beppe Costa en Rian Gerritsen de show. Costa geeft, alleen al door zijn uiterlijk, de joodse oom Isaak op wonderschone wijze gestalte. Hij zingt met zijn instrumenten en vooral zijn gloedvolle stem Jiddische liedjes en zorgt zo regelmatig voor kippenvel. Gerritsen is zowel de goedhartige tante Alma als de achterbakse zus van de dominee. Vooral in die laatste rol zorgt ze voor gedenkwaardige momenten, zoals wanneer zij opeens ook een sensuele kant blijkt te hebben.

Alles bij elkaar een voorstelling om in een gouden lijstje bij te zetten.

sonja de jong
HDC Media